

Center for Socialpædagogik – *Bo, Liv og Job*

METODEHUS OG FAGLIG TILGANG

METODEHUS OG FAGLIG TILGANG

Redigeret af: Kasper Bechmann Czubaniuk
Center for Socialpædagogik - *Bo, Liv og Job*

FORORD

I dette hæfte beskrives den faglige tilgang og de metoder, som der benyttes i **Center for Socialpædagogik – Bo, Liv og Job**. Det er fra dette udgangspunkt, at alt arbejde, for og med borgerne tager sit afsæt. Det er en vigtig faktor, at arbejdet naturligvis udspringer og tilpasses ud fra den enkelte borgers ressourcer, behov og interesser.

Hæftet er udarbejdet i et samarbejde mellem Centerleder Birgit Hansen, Fagkonsulent og ansatte i centret, - med et formål om at samle en beskrivelse af Centrets faglige opbygning fra kernopgave, til faglig tilgang og herfra til de metoder der bruges i praksis. En beskrivelse der bruges internt og eksternt som et opslagsværk og som et middel til sparring og udvikling. Et samlet billede af visioner, værdier og faglighed.

Vi er et dynamisk center og det betyder at dette informationshæfte løbende vil være under udvikling. Hvilket betyder at der kommer ændringer og opdateringer undervejs i vores proces. Metodehuset blev ”bygget” i 2018 og er netop revideret i 2023.

Hæftet består af fem dele. I første del præsenteres selve metodehuset som en oversigt over centrets opbygning. Dette gøres i en model uden nærmere gennemgang af de enkelte elementers indhold.

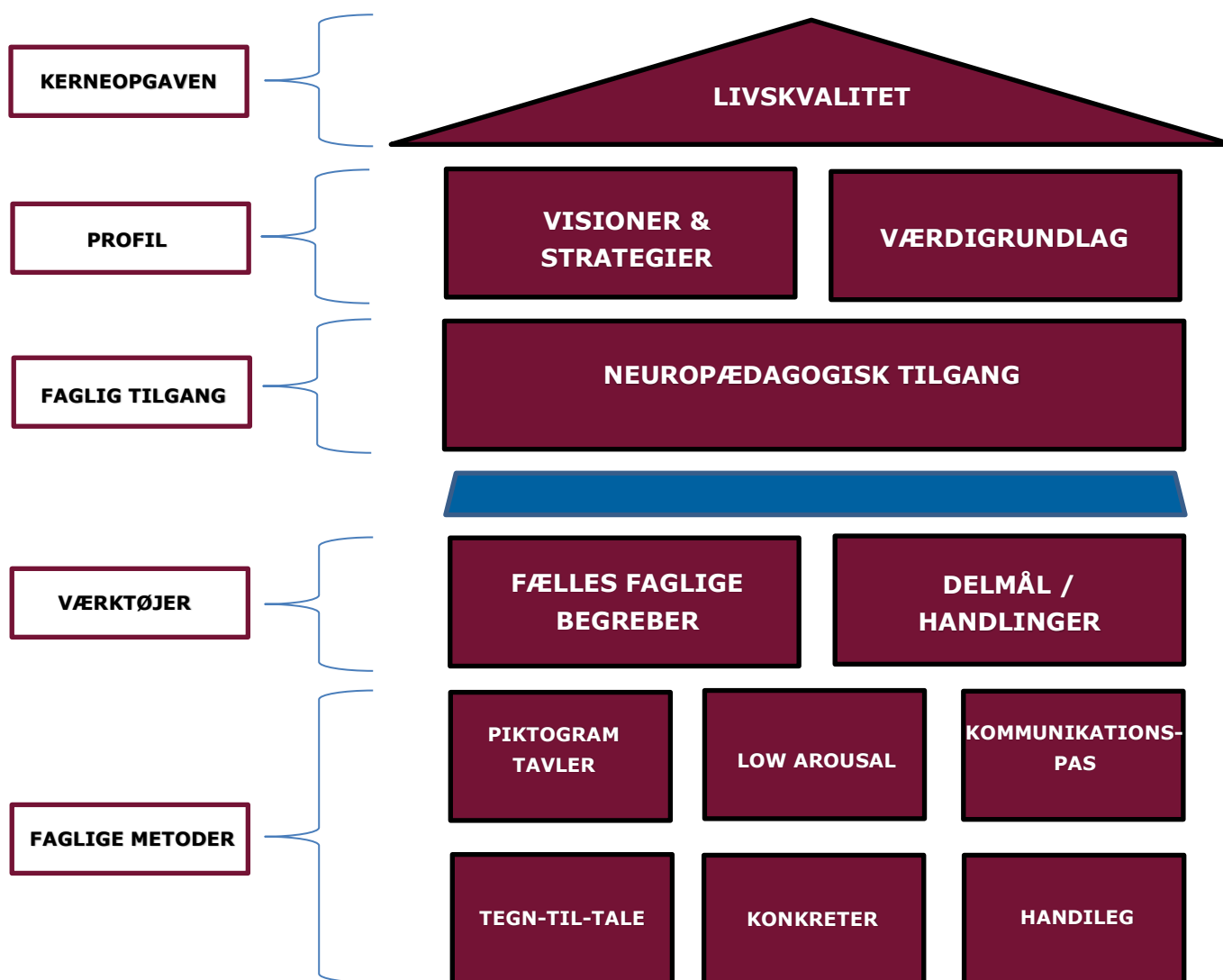
Resten af hæftet er derefter del op i fire dele, med forklaringer på huset delelementer og hvordan det passer ind i dette Centers metodehus. Gennemgangen sker fra tagkonstruktion til fundament.

INDHOLD

- DEL 1:** Metodehus
- DEL 2:** Kerneopgave, visioner, strategier og værdigrundlag
- DEL 3:** Faglig tilgang
- DEL 4:** Værktøjer
- DEL 5:** Metoder

CENTRET ER ET HUS

- HVAD ER DER I HUSET?

DEL 1

- METODEHUS

Metodehusets formål er, at give et overblik over de valg der er truffet i kommunen og i centret. Hvordan processen er, fra kerneopgaven til det praktiske arbejde i hverdagen.

Her opsættes den faglige opbygning af centret i en model der metaforisk illustrerer, at centret er et hus der er bygget på en brugerflade til fordel for borgerne.

På gulvet i huset er der et fundament af pædagogiske metoder i praksis, - det er her at centrets aktiviteter og borgerrettede delmål tilbydes og praktiseres. De faglige metoder er udvalgt og tilpasset den enkelte borger ved hjælp af faglige værktøjer, der bidrager til en helhedsorienteret indsats. Pædagogiske værktøjer som er til glæde og gavn for den enkelte borger, da disse opkvalificerer personalets evner til, at skabe de bedste rammer ud fra et kendskab til indevidets behov og interesser. Således at rummeligheden i huset bygges op omkring borgerne.

Som redskab til at forstå den enkelte borgers særlige egenskaber, trækkes der på redskaber fra den overordnede faglige tilgang. Disse redskaber kan metaforisk oversættes til de loftbjælker der er forbinder huset og tagkonstruktionen.

Den faglige tilgang er omdrejningspunktet for, at centret som organisation arbejder i overensstemmelse med kommunale og egne visioner, for den samfundsopgave der tilbydes i centret. Den faglige tilgang underbygger ligeledes begge instansers profiler indenfor etik og værdigrundlag, - der til sidst henviser til taget på huset, som hele centret er sammen om at opretholde og støtte op om, vores Kerneopgave.

DEL 2

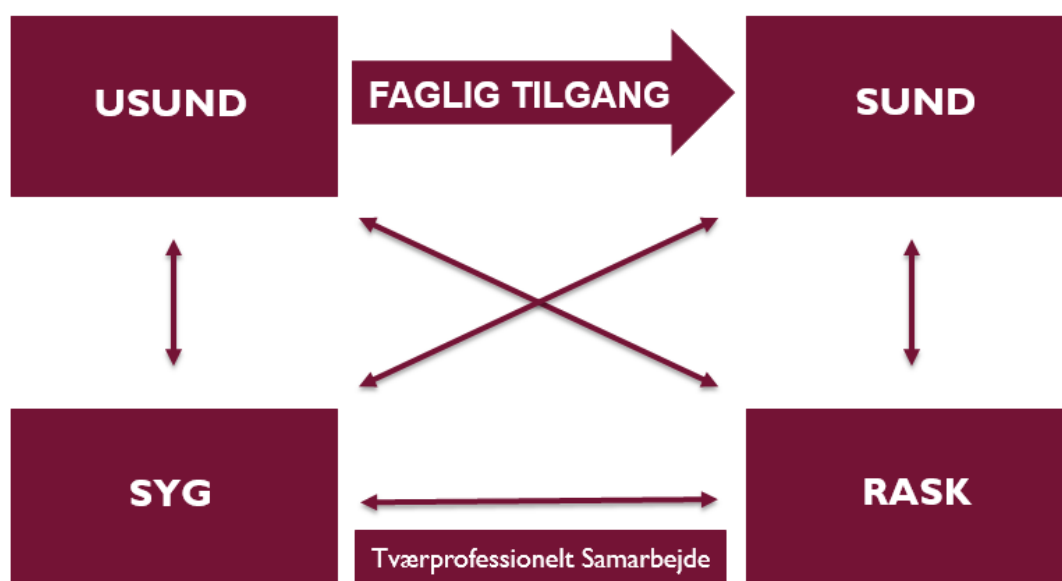
– KERNEOPGAVEN, VISIONER OG VÆRDIGGRUNDLAG

DEL 2.1 - KERNEOPGAVEN

Kort og ganske simpelthen forklaret, - så er kerneopgaven: **Livskvalitet**.

En overordnet opgave hvor den heldhedsorienterede indsats går ud på at hjælpe, støtte eller vejlede det enkelte individ til, at opleve sine muligheder for øget livskvalitet. At skabe rammerne for, at den enkelte borger i centret kan opdage, træne og vedligeholde sine færdigheder til at mestre sit eget liv, med de ressourcer de besidder.

Når der i centret bliver sat fokus på livskvalitetsbegrebet er det i et salutogent perspektiv, der betyder, at livskvalitet skal forstås med et fokus på både objektet og subjektet i mennesket. En opdeling der ikke kan skilles ad, men forstås parallelt og afhængigt af hinanden. Et sundhedsperspektiv der opererer med parametrene *syg* til *rask* og *usund* til *sund*. Til at imødekomme en enkeltes udfordringer fra *syg* til *rask*, vægtes der et tværprofessionelt samarbejde, både internt og eksternt. Til at arbejde med den mentale sundhed fra *usund* til *sund*, er det centrets faglige tilgang der refereres til.

(Med inspiration fra Peter Thybo – *Det dobbelte KRAM*)

DEL 2.2 – VISIONER

Centeret arbejder ud fra Vordingborg Kommunes visioner indefor området Psykiatri og Handicap, - og derfor er det relevant at disse visioner bliver nævnt i dette afsnit. Efter disse beskrivelser, vil det fremgå hvilke visioner Center for Socialpædagogik arbejder med. Hvilken retning centret bevæger sig i og hvilke visioner der arbejdes på for at deltage i den samlede indsats for borgere der har medfødte eller erhvervede hjerneskader.

VORDINGBORG KOMMUNE:

Dette afsnit er kopieret fra Vordingborg Kommunes visioner for Psykiatri og Handicap:

"I Vordingborg Kommune er vi kendt for at støtte det enkelte menneske i at leve sit eget liv med fokus på identitet og selvstændighed og derved give mulighed for at deltage i alle dele af samfundet og bidrage med værdifulde ressourcer til fællesskabet.

Vi har rammerne om det gode og sunde liv samt mental sundhed for borgerne. Vi har rammerne om de gode sundheds- og rehabiliteringsforløb for mennesker med psykiske og fysiske funktionsnedsættelser for hermed at sikre en så god funktionsevne som muligt.

Vi har fagligt stærke og attraktive tilbud, hvor der er fokus på den enkelte borgers samlede behov."

Dette afsnit er kopieret fra Vordingborg Kommunes Handicappolitik:

"Vi ser alle borgere som hele mennesker. Det er vores overbevisning, at med gode rammer kan alle få en værdifuld tilværelse, uanset funktionsnedsættelse.

Vi ønsker, at alle så vidt muligt skal inkluderes i de almene tilbud. Til dem som har behov for det, skal der tilbydes specialiserede kvalitetstilbud.

I handicappolitikken arbejder vi på tværs af kommunen for at forsøge at rumme det hele liv. Vi tror, at vidensdeling mellem special- og almenområdet er en forudsætning for vellykket inklusion.

Udviklingen og anvendelsen af handicappolitikken hviler på kommunens værdier om dialog, udvikling og synlighed"

CENTER FOR SOCIALPÆDAGOGIK:

Center for Socialpædagogik går i 2023, ind i sit 5 år som en stor organisation. I de første år har der som et nyt center, været et naturligt stort fokus på organisatorisk, faglig og kulturel ensretning og udvikling. Disse processer fylder mindre efter 5 år, men fastholdes med en vision om at være en professionel kommunal udfører, på det specialiserede voksenområde.

Dette indebærer en vision om, at leve op til og implementere de nye nationale værktøjer, VUM 2.0 og Fælles Faglige Begreber. Dette sker sideløbende med implementeringen af et nyt fagsystem, der skal styrke og effektivisere dokumentationsindsatsen og dermed borgernes retssikkerhed.

Center for Socialpædagogik er en organisation hvor vi personligt og fagligt kan udvikle os sammen. Dette ved at arbejde ud fra samme faglige tilgang og dermed kan sparre med hinanden. Således at vi ud fra de samme faglige begrebsafklaringer og didaktiske rammer, kan samarbejde om kerneopgaven så borgerne der er tilknyttet centret oplever muligheden for øget livskvalitet.

Centret har en vision om, at følge relevante udviklingsmuligheder, ved at kigge på lignende tilbud i andre kommuner samt generelt forskning indenfor området. Sidestillende er det centrets vision, at gå forrest ved at stå frem med vores idealer og tro på den faglige tilgang. Bidrage til udviklingen, fx i forhold til velfærdsteknologi, deltage i eksterne forskningsprojekter samt ved at tage stilling til seksualitetsbegrebet og den vej være med til at nedbryde det tabubelagte emne indenfor området. Hertil er det vigtigt for centret, at være en værdifuld samarbejdspartner, for de øvrige centre og myndighed, i hele Center for Psykiatri og Handicap Vordingborg.

Det er en vision, at centret fortsætter med at fokusere på det enkelte menneskes ressourcer og herudfra tilbyde hjælp, støtte og vejledning til at opleve sig selv, som centrum i eget liv. En helhedsorienteret indsats som refererer til undertitlen: *bo – liv – job*.

DEL 2.3 – STRATEGIER

Siden Metodehuset blev bygget, er der i centret blevet truffet nogle beslutninger og deraf udviklet nogle faglige strategier. Strategierne kan både udspringe af inspiration og ønsket om udvikling, eller af et oplevet behov. Strategierne præsenteres kort i det følgende.

Retningslinjer – Seksualitet

Retningslinjerne omkring seksualitet i center for Socialpædagogik, blev udarbejdet med et formål om at sikre, at borgernes seksualitet bliver varetaget med respekt og værdighed, samt at personalet i Centret føler sig mere trygge i arbejdet med denne vigtige og intime del af borgernes liv. Strategien består i korte træk af begrebsdefinitioner, Ethiske og praktiske retningslinjer og handleanvisninger.

Demens strategi

Arbejdet med en demens strategi begyndte i 2020 og var inspireret af et sideløbende projekt, faciliteret af Fremfærd, som er et samarbejde mellem parterne på det kommunale arbejdsmarked. Strategien samler centrets viden og erfaringer, til en strategisk retning, så alle borgere der modtager støtte af Center for Socialpædagogik, oplever en ensartet

tilgang, såfremt de ulykkeligvis bliver ramt af demens. Strategien strækker sig over fire faser, fra tidlig opsporing, til den sidste tid.

Velfærdsteknologi

Velfærdsteknologi er en væsentlig del af udviklingen på det specialiserede voksenområde, såvel som på de øvrige velfærdsområder. Center for Socialpædagogik følger denne udvikling nøje og arbejder målrettet med den, både internt og i regi af Center for Psykiatri & Handicap. I dette regi, arbejdes der aktuelt med at implementere virtuel bostøtte. I 2018 investerede centret i Interaktiv Borger Guide (IBG) Som både er en App og virtuel tavle løsning til botilbuddene. IBG kan hjælpe borgerne med struktur og overblik, eksempelvis over madplan, vagtplan, begivenheder og egen ugestruktur, m.m. Derudover er der fokus på alt, hvad der kan kategoriseres som velfærdsteknologiske løsninger, i forhold til kerneopgaven og arbejdsmiljøet.

DEL 2.4 - VÆRDIGRUNDLAG

Det er værdifuldt for centret, at:

- Have et fælles fagligt udgangspunkt samt, at skabe rammer for udvikling og trivsel, hvor den enkelte borger er i omdrejningspunktet.
- Være en organisation der løbende fagligt udvikler sig, og stiller vores ressourcer, viden og erfaringer til rådighed.
- Have en anerkendende og respektfuld tilgang til hinanden, det gælder overfor borgere, pårørende og kollegaer.
- Være et tilbud hvor indsatsen overfor den enkelte borger er helhedsorienteret.
- Der er samarbejde mellem de relevante teams.
- Medarbejderne er engagerede og føler et ejerskab i det daglige arbejde
- Opgaver uddeligeres ud fra individuelle kompetencer

I dette afsnit forholder centret sig til de fem værdier fra Vordingborg Kommunes overordnede personalepolitik: Dialog, Respekt, Synlighed, Udvikling og Dynamik.

Centret vil stræbe efter en god dialog ved:

- Det gode samarbejde med borgere, de pårørende, samarbejdspartnere samt med hinanden på kryds og tværs i centret.

- At have et forum hvor der er mulighed for at drøfte ting med og omkring borgerne og deres udvikling, således at den viden vi har bliver udvekslet og sparret til fordelt for borgernes trivsel.
- At alle bliver inddraget og hørt ved relevante spørgsmål.
- At formidle informationer videre til både kollegaer og pårørende på en god måde.
- At have et anerkendende arbejdsmiljø hvor man kan sige sin mening, udveksle sine holdninger, være interesseret og føle sig lyttet til.

Centret vil udvise respekt ved at:

- Alle bliver inddraget i beslutninger der vedrører sig selv.
- Være loyale overfor organisationen med de beslutninger og aftaler vi træffer sammen.
- Være anerkendende overfor hinanden, selvom vi er meget forskellige.
- Være åbne og loyale overfor den enkeltes ret til medindflydelse på egne vilkår
- Forstå den enkelte borgers særegne situation og handle herefter
- Give os tid til at dele gode oplevelser med hinanden
- Være åben for nye tiltag og ideer
- Være positiv over for nye opgaver med en tro på, at vi kan løse dem.

Centret vil være synlige ved at:

- Have det godt sammen i personalegrupperne samt at alle tager ansvar og del i aktiviteterne
- Arbejde på tværs af hinanden og at dette gode samarbejde kommer til gavn for borgerne
- Være nærværende og engagerede i vores daglige arbejde samt tilstede når der er behov for det
- Benytte mulighederne som lokalmiljøet tilbyder, ved indkøb, deltagelse i arrangementer, planlægning af udflugter osv.
- Være et godt eksempel for andre, ved at deltage i forskning og via branding.
- Lave pjecer og foldere over hvem vi er, og hvad vi står for.

Centret vil skabe udvikling ved at:

- Arbejde målrettet med borgerens indsatsmål
- Have fokus på borgerens egne ressourcer, selvstændige initiativer samt succesoplevelser i dagligdagen
- Mulighed for personlig og faglig udvikling gennem temadage, kurser og efteruddannelse
- Søge fælles faglig forståelse i et engagerende kolligialt samarbejde
- Sætte store, spændende samt udfordrende mål og arbejde seriøst for at nå dem
- Have studerende i praktik og være nysgerrig på deres refleksioner over vores praksis
- Være åbne overfor forandringer, og med kollegaer turde miste fodfæstet lidt.

Dynamik betyder for centret at:

- Centret fungerer samt at der er medindflydelse og udfordringer i arbejdet.
- Arbejdet foregår i inspirerende omgivelser, med gode relationer samt samhold.
- Det også er sjovt at gå på arbejde samt at personalet er stolte af det vi kan.
- Vi gør en forskel for hinanden og for borgerne.
- Centret følger samfundudviklingen og har taget stilling til de nyeste forskningsresultater og tiltag indenfor vores fagområde.

DEL 3

– FAGLIG TILGANG OG TILHØRENDE REDSKABER

Centrets faglige tilgang, er den *Neuropædagogiske*. I vores tilgang og metodevalg i forhold til den enkelte borger, anvender vi Neuropsykologen Susanne Freltoftes viden, begreber og redskaber, som er målrettet mennesker med nedsat fysisk og psykisk funktionsevne.

Der er blevet uddannet personale til at være frontløbere og det er dem der går forrest i den praktiserende del af den teoretiske viden. Dertil har centret et team af fagkonsulent, fagkoordinatorer, samt interne sygeplejersker og SSA'er, som med hver deres faglighed, kan bidrage med udredning og sparring fra flere vinkler, jf. det salutogene perspektiv.

DEN NEUROPÆDAGISKE TILGANG

At arbejde ud fra den Neuropædagogiske tilgang vil sige, at personalet i centret har et bredt kendskab til hjernens funktion og opbygning.

Der bliver udarbejdet screeningsmateriale der skal ses som pædagogiske redskaber, så der didaktisk i handleplanerne kan findes den mest optimale metode til, at fremme den enkeltes muligheder for forøget livskvalitet. Hermed ikke sagt, at sceeringsmaterialet er en facitliste, men et godt og fagligt udgangspunkt i mødet med den enkelte.

6x10 screeningen giver et overblik over det enkelte menneskes udfordringer i forhold til:

- Hypoarousal
- Hyperarousal
- Kontaktsvaghed
- Funktion i venstre hjernehalvdel
- Funktion i højre hjernehalvdel
- Funktion i den forreste del af pandelappen

Den tilpassede Kuno Beller test, som Susanne Freltofte har udgivet, giver det pædagogiske personale indikationer om, hvor den enkelte borgers udviklingsalder kan findes. Dette til at sætte forventninger og ressourcer i perspektiv, til de målsætninger der skal være realistiske så den enkelte oplever mestringen af eget liv. Testen sætter fokus på følgende områder:

- Legemspleje
- Omverdensbevidsthed
- Social-følelsesmæssig udvikling
- Leg/Kreativitet
- Sproglig udvikling
- Kognitiv/interlektuel udvikling
- Grovmotorik
- Finmotorik

Personalet opnår det største neuropædagogiske kendskab til det enkelte individ, når disse to screeninger bliver sammensat i en større udredning. Til udredningerne, skal personalet også inddrage viden om borgerens eventuelle diagnoser og indtagelse af medicin, da disse kan have påvirkninger på resultaterne i screeningsmaterialet. Som en vigtig del af den samlede udredning, er det en vigtig faktor, at borgerens særejede livshistorie inddrages i det samlede billede. Borgerne har nemlig et livslangt erfaringsgrundlag, opbygget på samme udviklingsalder.

Som et alternativ til den tilpassede Kuno Beller Test, så har centret licens til at benytte *Dansk Pædagogisk Udviklingsbeskrivelse – voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne*. Der også er et redskab til at screene udviklingsalder. Dette materiale er anderledes end den forrige, i og med, at den går op til 10 år. Derfor er den bedst til borgere der vurderes til at befinde sig på et højt udviklingsniveau. Fordelen ved dette materiale, er, at den kan udfyldes online.

Den kan også være attraktiv at benytte fordi den sætter fokus på andre områder:

- Opmærksomhed
- Hukommelse
- Sprog og kommunikative kompetencer
- Sociale kompetencer
- Eksekutive funktioner
- Grovmotorik
- Finmotorik
- Aktiviteter og færdigheder i hverdagen

DEL 4

– VÆRKTØJER

DEL 4.1 FÆLLES FAGLIGE BEGREBER

Som en del af indsatsen for at fremme samarbejdet eksternt samt at styrke interne muligheder for faglig sparring, bruger centret til dagligt temaerne fra Fælles Faglige Begreber (FFB fremadrettet). FFB er indlejret i den opdaterede sagsbehandlingsmetode VUM 2.0, hvor vi som kommunal udfører er en integreret del af dette workflow. FFB skal sikre at alle, på tværs af kommuner og myndighed/udfører, anvender de samme begreber når vi taler om borgerens funktionsevne og støttebehov. I Center for Socialpædagogik Vordingborg bruger vi disse temaer i stort set alt pædagogisk dokumentation. Ved at bruge de samme temaer gennemgående i hele centret, bliver der lagt op til samarbejde hele vejen rundt om den enkeltes liv. Det gør det nemmere at samarbejde på tværs af enhederne i én helhedsorienteret indsats.

Det mest centrale i FFB metoden for os som udfører, er funktionsevne temaerne og de sociale indsatser i indsatskataloget (se ydelser i DEL. 4.2). Som udfører modtager vi en bestilling af en ydelse, bundet op på en af undertemaerne i "aktivitet og deltagelse". Hermed er der i høj grad fokus på den enkeltes behov, fremfor den enkelstes diagnoser, funktionsnedsættelse eller udfordringer. Se temaerne i følgende billede:

DEL 4.2 INDSATSKATALOGET

Med implementering af FFB, har KL lavet et nyt Fælles indsatskatalog. Det er delt op i 3 komponenter:

Social indsats = Målgruppe – Ydelser – Tilbud.

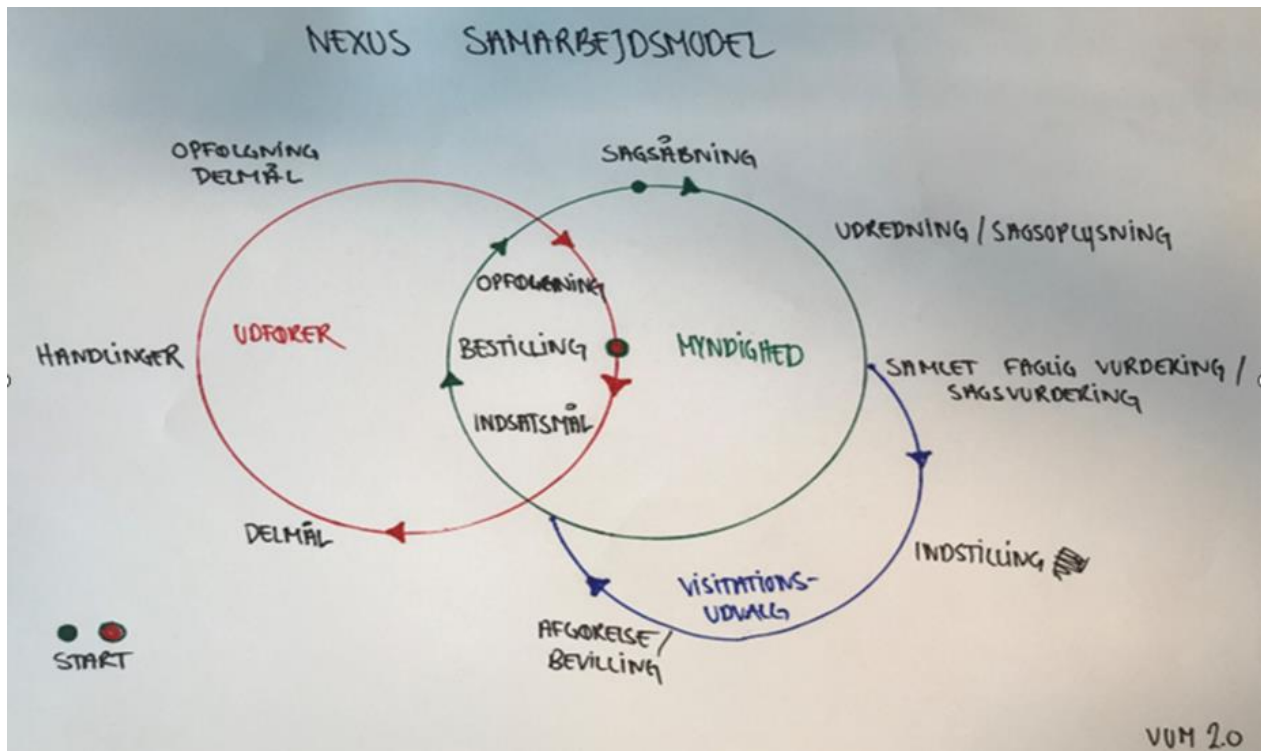
Det er i ydelserne at de konkrete sociale indsatser ligger:

Fælleskommunalt indsatskatalog version 2.10 - Gælder for Serviceloven §85, §103, §104, §107, §108 & Almenboliglovens §105
 Informationer om begreberne og begrebernes definitioner kan ses på www.kl.dk/ffb

DEL 4.3 Handleplan

Handleplansarbejdet følger workflowet i VUM 2.0, som er illustreret her:

Dermed består en handleplan af visitators bestilte indsatsmål, samt udførers delmål og handlinger. Delmål er udførers konkretisering og/eller sekvensopdeling af det bestilte indsatsmål. Handlinger er supplerende oplysninger til delmålet, der beskriver hvordan indsatsmål og delmål konkret tænkes opfyldt, både praktisk, metodisk og pædagogisk.

DEL 4.4 Fælles Sprog 3 – FSIII

FSIII er nu et fuldt integreret værktøj, til at dokumentere alle de forhold omkring borgeren, der kan kategoriseres som sundhedslovsydelser. Værktøjet, eller Tilstandshjulet, er bygget op omkring de 12 sygeplejefaglige områder og er samtidigt en samarbejdsplatform i forhold til de borgere, der både får støtte fra Psykiatri og Handicap, Pleje & Omsorg, samt Træning & Rehabilitering. Her skal al dokumentation i forhold til helbred, pleje og behandlinger samles, af hensyn til borgerens patientsikkerhed. Det er vigtigt at påpege, at i forhold til denne del af dokumentationen, samt dokumentation vedrørende borgerens medicin, har alle medarbejdere journalføringsligt.

DEL 5

– METODER

Denne del af metodehuset, er udarbejdet i samarbejde med ansatte i centret. Den er konstant under udvikling og renovering, hvor der kan komme nye metoder til og forældede kan være fjernet. Hovedtanken med denne del hvor metoderne er beskrevet, er, at oplyse hvilke metoder der med succes bliver praktiseret på kryds og tværs af centret.

Formålet er at beskrive hvad der forstås ved de forskellige metoder og hvordan de kan indtænkes i faglig sparring, i handleplaner og i dagligdagen ude i enhederne. Det er dermed også et sted hvor personalet kan erfaringsdele deres oplevelser med hinanden samt få inspiration af andres måder at bruge metoderne i et neuropædagogisk perspektiv. Informationerne i denne del bygger dermed på oplevelser, observationer og erfaringer fra praksis i Center for Socialpædagogik.

Fordi Metodehuset konstant er i udvikling, er det en god ide at kigge på datoen som er skrevet på forsiden. Her kan du se om den udgave du har printet ud er ældre eller nyere end den der findes på intranettet og på vores hjemmeside.

Har du forslag til ændringer, tilføjelser eller har kommentarer til metoderne, kan du kontakte Kasper Bechmann Czubaniuk på mailadressen: kabc@vordingborg.dk

God læselyst

HandiLeg

– EN METODE TIL AT SKABE LIVSKVALITET I NUET

I foråret 2018 gik Center for Socialpædagogik ind i et samarbejde med Gerlev Center for Leg & Bevægelse, omhandlende et forskningsprojekt der har til formål, at implementere og forankre 'HandiLeg' som en pædagogisk metode. Dette projekt er nu afsluttet, men resultaterne har været meget positive og HandiLeg er godt forankret i centret.

HandiLeg som metode, kan med stor succes kan tænkes ind i de borgeres liv, hvor hjernen er domineret af Hypo-arousal, som er modsætningen til hyper-arousal. Her går HandiLeg ind og vækker opmærksomhedsimpulserne hos deltageren, der herfra er meget mere modtagelig for de indtryk der kan øge livskvaliteten. Dermed har HandiLeg været med til, at stort set resten af dagen har været meget bedre for deltageren.

Ligeledes har erfaringerne lært os, at mennesker med overreagerende sanseimpulser (hyper), skal deltage i HandiLeg i mindre doser end de andre, og det er derfor vigtigt at der didaktisk bliver indregnet pauser. En anden mulighed ud fra de erfaringer kursusdagene har givet, er at planlægge rækkefølgen af legene fra start af. Er der flere af deltagerne som er hyper, så er det en rigtig god idé at afslutte med en stille leg inden der er afbrud, så den enkelte borger får støtte til at komme ned i arousal igen. Her viser det sig også, at de afsluttende lege skal have et minimum af konkurrenceelement, så borgerne forlader "rummet for leg" i en afsluttet stemning.

Studierne viser at, der i HandiLeg er gode muligheder for didaktiske overvejelser over et program, der både tilgodeser ressourcer i højre- og venstre hjernehalvdel. De fleste af de borgere der deltager som ambassadører i HandiLeg, har flest ressourcer i venstre hjernehalvdel, og i dette perspektiv betyder det, at lege hvor der er nogle klare regler, er de lege de profiterer mest af. Hvorimod de borgere hvor styrkerne sidder i højre hjernehalvdel, er bedst til lege hvor kreativiteten får lov til flyde.

Kommunikationspas

– EN METODE TIL AT BLIVE FORSTÅET

Et kommunikationspas er en af de metoder som har været brugt over en længere periode i Center for Socialpædagogik. Primært bliver det brugt i botilbuddene som alternativ og supplerende kommunikation for de borgere der er udfordret og/eller ikke har noget verbalt talesprog.

I det Neuropædagogiske perspektiv, kan dette fx være borgere med en lav udviklingsalder eller dem der har en udfordring i venstre hjernehalvdel hvor sprogcentret i hjernen er placeret. I nogle enheder er det blevet et tilbud, til alle uanset funktionsevne, for at skabe et så naturligt forhold til metoden som muligt.

Dette er en metode der kan give borgeren uden verbalt sprog mulighed for at komme ud med andre kommunikative formål end blot sine behov. I passet kan der som eksempel stå beskrevet hvordan det enkelte individ formulerer et ja og et nej, hvordan de skal have støtte til forskellige dagligdagsgøremål, men også hvad de kan lide at spise samt hvilken yndlingsfarve de har. Det der er vigtigt, er, at det bliver tydeligt for andre hvad der gør borgerens særejede kommunikationsform gyldig.

Selve formatet er op til kontaktpersonen at skabe sammen med borgeren og der er udarbejdet mange kreative fortolkninger, men der er også skabeloner som man kan bruge til inspiration. De fleste steder er kommunikationspasset formuleret i jeg-form for at gøre passet mere personligt.

Erfaringen i centret har vist os, at kommunikationspasset er en god måde at videregive vigtig information, til nye personaler og vikarer som arbejder i borgerens privatliv. Flere gange har personaler fra sygehuse tilbagemeldt, at kommunikationspasset har givet så god mening og hjulpet dem i at støtte borgeren under deres indlæggelser.

UGEPLAN	
MANDAG	TIRSDAG
ONSDAG	TORS DAG
FREDAG	LØRDAG

Piktogrammer

– EN METODE TIL AT SKABE STRUKTUR

Borgergruppen i Center for Socialpædagogik er meget bred og alle har deres egne egenskaber og egne udfordringer i hverdagen. Dog ses der er en tendens til, at flertallet har udfordringer i forhold til at skabe overblik. Når denne funktionsevne, af den ene eller den anden årsag, er nedsat, så kan piktogramtavler være et vigtigt pædagogisk redskab. Herigennem kan der skabes struktur i en hverdag, der kan være uoverskuelig i forhold til døgnrytme, praktiske opgaver i hjemmet eller blot som en hjælp til at huske sine aftaler.

Rundt omkring i centret ser vi mange forskellige løsninger indenfor design af piktogramtavler. Disse varierer lige så meget som borgerne, der til dagligt benytter metoden, er forskellige. Personalet kan komme med forskellige bud, indtil det vurderes at borgeren profiterer mest muligt af indsatsen. Neuropædagogisk kan der i forberedelserne gøres forskellige overvejelser i processen. Spørgsmål såsom: Hvor ville det give mest mening at placere tavlen? Hvor mange piktogrammer sættes i spil på samme tid? Hvor lang periode skal tavlen kunne illustrere ad gangen? Hvilken form for piktogrammer virker bedst?

I forhold til spørgsmålet om hvor det er mest hensigtsmæssigt at placere tavlen rent fysisk, så viser praksiserfaringerne/observationerne, at de bedste resultater viser sig når tavlen hænger i borgernes egne boliger. Dog er der eksempler på at en fælles tavle også kan give god mening til at se sig selv i forhold til sine omgivelserne. Så her er det formålet med indsatsen der bliver afgørende. Hvis formålet er at guide borgeren igennem en aktivitet, herunder praktiske opgaver eller egenomsorg, så er borgerens funktionsniveau en betydelig faktor i hvor mange piktogrammer aktiviteten kan deles op i. En meget svag funktion i højre hjernehalvdel kan med fordel deles op i mange små delelementer. Fx kunne en rengøringsaktivitet se således ud:

For de fleste borgere, virker disse sort/hvide piktogrammer godt, men andre bliver mere inspireret af abstrakte illustrationer. Er evnen til at omdanne tegn til handlinger udfordret, så kan fotografier være løsningen. Personalets erfaringer fortæller os, at der også er nogle borgere, der har behov for at de selv optræder i aktiviteten på billederne.

TTT og konkreter

– UNDERSTØTTELSE AF KOMMUNIKATION

Mennesker med kognitive og kommunikative funktionsnedsættelser, er en af de målgrupper Center for Socialpædagogik dagligt støtter i, at leve det liv de ønsker og evner. Her kan det dog være en større udfordring at forstå hvad det er den enkelte borger forsøger at udtrykke. Derfor praktiseres forskellige metoder til understøttelse af den daglige kommunikation. De to mest udbredte til dette formål er tegn-til-tale (TTT) og arbejdet med konkreter.

I centret er vi meget optaget af, at mennesker har flere forskellige kommunikative formål end blot behov. Derfor er totalkommunikationen omdrejningspunktet i dialogen med borgeren. En anerkendt metode hertil er TTT, som bruges i forskellige omfang rundt omkring i enhederne. Mest udbredt er det i døgnboligerne og i aktivitetshusene. Selve tegnene bygger på elementer fra den danske tegn-ordbog og kan findes i bøger, men også i applikationer til mobile enheder. Ud fra erfaringer i centret anbefales applikationen: *TegnApp*. Udover de gældende tegn, så kan hver enkelt borger skabe sine egne, men også bruge de eksisterende tegn på deres helt egen måde. I metoden er det, det funktionalistiske sprogsyn der er i fokus, så hvis borgerens budskab bliver forstået er det strukturalistiske (korrekte tegn) ligegyldigt.

Vi har i centret personale der har taget kurser og/eller har ekstraordinær ekspertise i denne metode, som kan lære det fra sig.

Ligesom TTT bruges som understøttelse af kommunikationen, så viser det sig at personalet i høj grad også benytter sig af konkreter som metode. Her tænkes der specielt på tilfælde hvor den kognitive funktionsevne ikke er god nok til TTT. Her bruges konkrete fysiske genstande som tegn på det der er sket, det der skal ske og som understøttelse i forsøget på, at fremhæve essenserne i samtalerne. Alle genstande kan være et konkret, men det mest brugte konkret er "Kaffekanden" som kan bruges til mange ting. Den kan illustrere en pause i aktiviteten, afslutning af begivenhed eller blot "tid til hygge". Kaffekanden som konkret bliver også brugt til, at illustrere et tidspunkt på døgnet hvis borgeren ikke har nogen tidsfornemmelse fordi han/hun ikke kan klokken.

I både den ene og den anden metode, er der udover konkretet og tegnet endnu mere fokus på mimik, gestikulering, pantomime, øjenkontakt, mundaflæsning og kropssprog.

Low Arousal

– EN METODE TIL AT SKABE INDRE RO

Et af de værktøjer som bliver brugt i centret, er det screeningsmateriale der hedder 6x10. Dette materiale kan indikere om en person har tendens til enten hypo- eller hyperaktivitet. Er man udfordret i forhold til en overreagerende blok 1, så er Low Arousal metoden generelt rigtig god at benytte.

Low Arousal bliver flere steder oversat som "Rogivende pædagogik" og "Ikkekonfronterende pædagogik". Der er meget fokus på metoden og der arbejdes i at udvikle og udbrede LA2 med fokus på rehabilitering. Men uanset hvilken retning man undersøger, så er formålet ved indsatsen den samme. Nemlig at pædagogen via egen adfærd, kan støtte borgerens trivsel og udvikling af nye strategier til mere hensigtsmæssige adfærdsmønstre.

I centret bliver det målrettet brugt i situationer hvor borgerne har en tendens til, at være hurtigt talende, højt råbende, benytter opfarende bevægelser og i det hele taget når borgeren reagerer på alt hvad der sker omkring sig. Her har personalet gjort sig nogle overvejelser omkring hvordan de selv fremstår i deres toneleje, tempo og kropssprog. Centrets interne erfaringer viser, at den fagprofessionelles tilpasning til borgerens arousal er noget af de vigtigste i relationsdannelserne. På denne måde er personalet med til at skabe et miljø med hvor "ro" er omdrejningspunktet for interaktionerne og på denne måde fungerer metoden som forebyggende.

Er situationen alligevel nået til et punkt hvor borgeren udviser udadreagerende adfærd, så er metoden meget tydelig i sit budskab. Her skal pædagogen både metaforisk og bogstaveligt gå et skidt tilbage. Dette fordi at ro smitter. Pædagogen bruger her en metode hvor nøgleordet er, at bevare roen og undgå konfrontationer. Fokus ligger på at aflede og deeskalere problemskabende adfærd og konflikter. Målet er at ingen, hverken borger eller medarbejder taber kontrollen.

Disse tanker bliver også brugt flere steder når personalet planlægger gruppesammensætningerne til forskellige arrangementer. Således at borgere med Hypo-arousal "kan smitte" og give sin ro videre til andre.

Vordingborg Kommune

Postboks 200

Håndværkervej 3a

4720 Præstø

Tlf. 55 36 36 36